

'MINISTAR FUCHS tragična je povijesna greška premijera Plenkovića'

FOTO: GRGO JELAVIC/PIXSELL

Tekst **BERISLAV JELINIĆ** / ANTE ČOVIĆ Fotografije **PIXSELL** I **SAŠA ZINAJA/NFOTO**

An te Čović, ministar znanosti, tehnologije i informatike u Vladi demokratskog jedinstva u razdoblju između 1991. i 1992. i prorektor Sveučilišta u Zagrebu u razdoblju između 2014. i 2022., poslao je prije nekoliko dana hrvatskom premijeru Andreju Plenkoviću opsežno pismo u kojem ga žestoko kritizira zbog toga što je čak u dva mandata dao svoje povjerenje ministru znanosti, obrazovanja i mladih Radovanu Fuchsu. Čović već dulje javno upozorava na, po njegovu viđenju, duboko štetne poteze koje Fuchs

vuče kao ministar, a protiv njega je podnio i kaznenu prijavu osporavajući mu znanstveno napredovanje.

IAKO JU JE ISPRVA ODBACIO, USKOK je u proljeće prošle godine uvažio Čovićev prigovor protiv odluke kojom su najprije odbacili njegovu kaznenu prijavu protiv Fuchsa, u kojem temeljito obrazlaže zašto sumnja na to da je Fuchs tijekom mandata znanstveno napredovao bez propisanih uvjeta. USKOK je tada poništio vlastitu odluku te protiv Fuchsa nastavio postupak, no epilog mu se zasad

ne nazire. Fuchs je u međuvremenu nastavio vući brojne poteze u sektoru znanosti i obrazovanja na koje se Čović u svom pismu također kritički referirao. Čovićovo pismo je opsežno te donosi i pregršt tehničkih detalja koji opisuju kako se Fuchs s njim obračunavao koristeći snagu svoje ministarske pozicije te proizvedeći ozbiljnu štetu za hrvatski državni proračun, što su potvrdile i neke sudske odluke. Sve to Čović sada pripisuje hrvatskom premijeru Andreju Plenkoviću, konstatirajući da je Plenković sa svim tim štetnim radnjama

ministra Fuchsa bio podrobno i pravodobno upoznat, ali nije poduzeo apsolutno ništa da prevenira štetne posljedice. Čović je Plenkoviću uz otvoreno pismo dostavio i „Specijalno izvješće o oblicima i razmjerima opstrukcije rada Znanstvenog centra izvrsnosti za integrativnu bioetiku u razdoblju od 2017. do 2025. godine s popratnim materijalima“. Kao neposredni povod za izradu tog dokumenta naveo je Fuchsovo samovoljno uskraćivanje godišnje financijske potpore za rad Znanstvenog centra izvrsnosti u 2023. godini, što je elaborirao u širem kontekstu ukupnog odnosa Ministarstva znanosti i obrazovanja prema instituciji i kategoriji izvrsnosti.

ČOVIĆ JE U SVOM SPECIJALNOM IZVJEŠĆU nastojao rasvijetliti premijerovu ulogu i utvrditi njegovu odgovornost kao premijera u političkom skandalu kojem je Izvješće posvećeno. Plenkoviću je napisao i da ono razotkriva mehanizme političke manipulacije i tehnike zloupotrebe javnih ovlasti, što može biti poučno za svakoga tko se bavi državničkim poslovima i iskreno želi da se takve stvari ne događaju u sustavu državne uprave.

Nacional u nastavku donosi ključne dijelove Čovićeve pisma Plenkoviću.

Poštovani gospodine predsjedniče Vlade,
Želim Vam ovim pismom pomoći da osvijestite tragičnu povijesnu grešku koju ste počinili dovođenjem na čelo Ministarstva znanosti i obrazovanja lažnog redovitog profesora Radovana Fuchsa da biste mu potom u čak dva uzastopna mandata omogućili da bez ikakvih ograničenja „savrni sa zemljom“ sustav znanosti i visokog obrazovanja - ovih dana podzakonskim aktom „Nacionalni sveučilišni, znanstveni i umjetnički kriteriji“ upravo zaorava brazdu nad razvalinama sustava - te da se brutalno obračuna s institucijama i pojedincima koji su mu pritom stajali na putu.

Osobno sam prošao torturu kao jedan od takvih pojedinaca, pa precizno znam o čemu govorim.

Dakle, nakon što je duže vrijeme iz Ministarstva bila medijski „hranjena“ klevetnička kampanja da sam nezakonito zaposlen na Sveučilištu u Zagrebu, nakon što je ministar Radovan Fuchs u tom smjeru inicirao provođenje inspekcijskog nadzora (čitaj: progona), te nakon što je u neuspjeloj akciji smjenjivanja preko Sveučilišnog savjeta u tipičnoj staljinističkoj maniri protiv mene iskoristio čak i moje

najbliže suradnike (prof. dr. sc. Milena Žic Fuchs) - nije bilo druge: to nečasno djelo morao je obaviti vlastitim rukama.

Tako je 7. travnja 2021. na Sveučilište u Zagrebu prispjela obavijest s potpisom ovlaštenika za poslove ravnatelja uprave za visoko obrazovanje Ivice Šuška da je Ministarstvo znanosti i obrazovanja bez ikakve pravne osnove

'VAŠ MINISTAR U DVA MANDATA Radovan Fuchs sebi je osigurao izbor u znanstveno-nastavno zvanje u najvišem rangu neposredno prije nego će tu mogućnost ukinuti svim sveučilišnim nastavnicima'

zatražilo od FINA-e da zaposlenika Antu Čovića izbaci iz Centralnog obračuna plaća (COP) i time uskrati isplatu već zarađene plaće za mjesec ožujak 2021. godine.

NAKON ŠTO JE PRAVNA SLUŽBA SVEUČILIŠTA UTVRDIRA da je već provedeno izbacivanje iz COP-a neosnovano, rektor Sveučilišta u Zagrebu zatražio je 8. travnja 2021. od ovlaštenika Ivice Šuška da Sveučilištu dostavi Zahtjev koji je Ministarstvo uputilo FINA-i za brisanje parametara i evidencije obračuna u sustavu COP u plaćama za ožujak 2021. godine. Ovlaštenik Šušak za odbijanje zahtjeva rektora Sveučilišta iskoristio je implicirani argument resorne arogancije, navodeći da Ministarstvo znanosti i obrazovanja „kao središnje tijelo državne uprave“ nije ničim ograničeno u svom postupanju pa da tako nema ni obvezu obavijestiti oštećenika na temelju čega je izvršilo financijsku egzekuciju.

Usljedio je 7. svibnja 2021. godine dopis rektora Sveučilišta ministru Radovanu Fuchsu popraćen s odvojenom molbom premijeru „da svojim autoritetom utječete na Ministarstvo znanosti i obrazovanja da udovolji našem legitimnom zahtjevu“.

FOTO: SAŠA ZINAJA/INFOTO

✉ 'Ako sve to nije strašno u mom pismu Andreju Plenkoviću, onda je strašna činjenica da to hrvatskom premijeru nije strašno', napisao je Čović

NACIONAL EKSKLUZIVNO DONOSI PISMO KOJE JE PREMIJERU PLENKOVIĆU UPUTIO ANTE ČOVIĆ, bivši ministar znanosti, tehnologije i informatike i prorektor Sveučilišta u Zagrebu, u kojem traži da spriječi ministra Fuchsa u uništavanju znanosti

Ružno je reći, poštovani gospodine predsjedniče Vlade, ali Vi ste se - ignoriranjem svojevrsne pritužbe i eksplicitne zamolbe rektora Sveučilišta u Zagrebu - de facto i de iure suglasili ne samo s nezakonitim uskraćivanjem plaće iz Državnog proračuna nego i s uskraćivanjem prava oštećenika da bude informiran o sadržaju dokumenta kojim je „središnje tijelo državne uprave“ naložilo uskratu plaće. Nije na odmet u ovom kontekstu pripomenuti da je rektor Sveučilišta u Zagrebu, koji Vam je podnio „svojevrsnu pritužbu“ i iskazao eksplicitnu zamolbu, tijelo koje predstavlja i zastupa više od polovice visokoškolskog sustava i daleko više od polovice znanstvenih postignuća u Republici Hrvatskoj.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU, UZA SAV TRUD, nikada nije dobilo uvid u dokument kojim je Ministarstvo znanosti i obrazovanja naložilo izbacivanje zaposlenika Ante Čovića iz COP-a, ali je zato nakon dugotrajnih procedura 22. travnja 2024. dobilo prvostupanjsku presudu Trgovačkog suda u Zagrebu, a 17. prosinca 2024. godine drugostupanjsku, pravomoćnu presudu Višeg trgovačkog suda u Zagrebu.

Navedenim presudama naloženo je Ministarstvu znanosti i obrazovanja da Sveučilištu u Zagrebu isplati ukupni iznos od 127.667,84 eura sa zakonskim zateznim kamatama na ime uskraćenih plaća iz Državnog proračuna za zaposlenika Antu Čovića u razdoblju od ožujka 2021. do njegova odlaska u mirovinu u listopadu 2022. godine, te iznos od 21.590,93 eura sa zakonskom zateznom kamatom na ime troškova vođenja parničnog postupka. Bilo bi pravedno i logično da, nakon pravomoćne presude, ministar Radovan Fuchs i njegov ovlaštenik Ilica Šušak iz vlastitih džepova solidarno podmire štetu u ukupnom iznosu od 149.258,77 eura sa zateznim kamatama, koju su svojim nasilničkim i nezakonitim postupanjem nanijeli Državnom proračunu.

Moje izbacivanje iz COP-a od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja nije bio jednokratni čin nego radnja koju je Ministarstvo uredno ponavljalo iz mjeseca u mjesec od travnja 2021. do listopada 2022., što svjedoči o upornosti kriminalne volje, ali i o tome koliko sam bio „vrijedan truda“ u agendi ministra Fuchsa i njegova ovlaštenika Ivice Šuška.

U SVAKOM POSLU PA TAKO I U POLITICI mogu se događati greške. Međutim, nisu sve greške koje nastanu u politici istoga dosega i iste težine. Političke greške čiji efekti sežu daleko u budućnost i dovode u pitanje vitalne interese pa i sam opstanak naroda i države u kojoj su počinjene s punim pravom nazivamo povijesnim greškama. Ponovljeni ministarski mandati Radovana Fuchsa, koji se nisu smjeli dogoditi, upravo su takva greška.

Njegov prvi ministarski mandat (2009. - 2011.) možemo okvalificirati kao političku grešku koja je bila ispravljena „u hodu“, još u

FOTO: DUSKO JARAMAZ/PIXSELL

■ 'Zapravo bi pravno korektno trebalo kazati da postoji osnovana sumnja da je prof. dr. sc. Radovan Fuchs lažni redoviti profesor u trajnom zvanju', piše Čović premijeru Plenkoviću

tijeku mandata i uz pomoć stranke na vlasti (HDZ) koja ga je postavila. Mislim na zaustavljanje njegove nakaradne reforme sustava znanosti i visokog obrazovanja - koju je nudio u zamamnom omotu „paketa zakona“ - na sabotiranoj sjednici saborskog Odbora za obrazovanje i znanost 6. srpnja 2011. godine. Prije toga njegov pakleni poklon-paket bio je plebiscitarno odbijen u punoj širini akademske zajednice, dok su protiv njegove kvazi-reforme rame uz rame istupili istaknuti članovi opozicije (Vesna Pusić) i stranke na vlasti (Andrija Hebrang).

BUĐUĆNOST DRŽAVE I NACIJE NIJE MOGUĆE OSIGURATI POLITIČKIM „PIAROM“, mantranjem ekonomskih pokazatelja, uvozom stranih radnika koji će puniti mirovinski fond za pripadnike naroda na povijesnom i biološkom izmaku kao ni nabavom „rafala“ koji će jurcati nebom za koje ne znamo kome će sutra pripasti. Hrvatsku budućnost može osigurati samo hrvatska pamet, kojoj je potrebno zakonom osigurati prostor autonomije i akademskih sloboda...

Osoba koja s takvom političkom hipotekom

za vratom ne bi smjela ni ulicom proći u kojoj se nalazi zgrada Ministarstva znanosti, postala je Vaš fatalni izbor za ministra znanosti. I to ne jednom, nego dva puta.

Politički promašaj njegova prvog mandata pretvorili ste u vlastitu povijesnu grešku. Tragičnu grešku. Dopustili ste mu da pljesnivim sadržajem poklon-paketa iz 2011. uneredi život akademske zajednice te da nametnutom kvazi-reformom pogazi ustavnu vrijednost sveučilišne autonomije, ukine akademske slobode, a dostojanstvo akademskih djelatnika sroza do razine resornih podanika. Tako je najobrazovaniji dio nacije u profesionalnom pogledu dospio u podanički odnos prema resoru u kojem su nekompetencija i diletantizam razvijeni do savršenstva, dok je u socijalnom smislu doveden u podređeni položaj prema sociokulturnom sloju u kojem trijumfalno caruje antiintelektualizam.

DRŽAVA U KOJOJ JE OZAKONJENA TAKVA INVERZIJA SOCIJALNIH SLOJEVA kao i narod koji ju je uz ogromne žrtve uspostavio jednostavno - nemaju budućnosti. Budućnost države i nacije nije moguće osigurati političkim „piarom“, mantranjem ekonomskih pokazatelja, uvozom stranih radnika koji će puniti mirovinski fond za pripadnike naroda na povijesnom i biološkom izmaku kao ni nabavkom „rafala“ koji će jurcati nebom za koje ne znamo kome će sutra pripasti. Hrvatsku budućnost može osigurati samo hrvatska pamet, kojoj je potrebno zakonom osigurati prostor autonomije i akademskih sloboda da bi se mogla optimalno razvijati i postati inicijativnom za opću dobrobit, te koju je utoliko nužno zaštititi od resorne samovolje i administrativnog zlostavljanja.

Zato je davanje dvaju uzastopnih mandata arhitektu inverzije socijalnih slojeva u punom

'ANDREJE PLENKOVIĆU, dopustili ste Fuchsu da pljesnivim sadržajem poklon-paketa iz 2011. uneredi život akademske zajednice te da kvazi-reformom pogazi ustavnu vrijednost sveučilišne autonomije'

smislu riječi „povijesna greška“, a s obzirom na smisao i tijek hrvatske povijesti „tragična greška“ predsjednika aktualne hrvatske vlade.

Na vrhu piramide nekompetentnosti koja je uspostavljena zakonodavnom kvazi-reformom sustava znanosti i visokog obrazovanja 2022. godine našao se, kao što i priliči, sam arhitekt inverzije socijalnih slojeva s titulom, kakva mu i priliči, lažnog redovitog profesora u trajnom zvanju. Zapravo bi pravno korektno trebalo kazati da postoji osnovana sumnja da je prof. dr. sc. Radovan Fuchs lažni redoviti profesor u trajnom zvanju. Možemo prihvatiti tu pravnu finesu, ali svakom sveučilišnom djelatniku koji je barem jednom ispunio obrazac s uvjetima Rektorskog zbora u postupcima izbora u znanstveno-nastavna zvanja kristalno je jasno da prof. dr. sc. Radovan Fuchs ni teorijski nije mogao zadovoljiti uvjete Rektorskog zbora da bi mogao biti zakonito izabran u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora 2013. godine, odnosno da bi mogao biti zakonito izabran u zvanje redovitog profesora u trajnom izboru 2021. godine.

MEĐUTIM, PRAVNA FINESA O OSNOVANOJ SUMNJI U VIZURI PREDSEDNIKA VLADE ne bi trebala biti od važnosti, jer istog momenta kada je službeno utvrđena osnovanost sumnje u lažnu profesuru, predsjednik Vlade trebao se osloboditi svoje „povijesne greške“.

Osnovanost sumnje utvrđena je 19. travnja 2024. kada je Kolegij USKOK-a prihvatio moj prigovor od 24. siječnja 2024., te naložio zamjeniku ravnatelja koji je donio rješenje o odbačaju kaznene prijave KP-US-519/213. od 28. prosinca 2023. da nastavi postupak sukladno obrazloženju Odluke Kolegija. Navedenoj odluci Kolegija USKOK-a prethodilo je Rješenje USKOK-a po zamjenici ravnatelja Martini Semeraj od 28. prosinca 2023., kojim je odbačena moja kaznena podnesena 5. listopada 2023. protiv I. osumnjičenice Anđelke Radojčić Badovinac i II. osumnjičenika Radovana Fuchsa zbog kaznenih djela zloporabe položaja i ovlasti iz članka 291. stavka 1. KZ/11 i trgovanja utjecajem iz članka 295. stavka 1. KZ/11. Zanimljiv je procesni detalj da mi u vrijeme izrade prigovora na Rješenje o odbačaju kaznene prijave nije bio dopušten uvid u spis koji sam zatražio 12. siječnja 2024. s obrazloženjem, koje mi je savjetnica u USKOK-u dala u telefonskom razgovoru, da u ovom predmetu nisam oštećenik na što sam refleksno odgovorio da smo u ovom predmetu svi mi oštećenici. Naknadno sam 17. siječnja 2024. dobivao odbijenicu i u pisanom obliku.

PRIJE POKRETANJA POSTUPKA PRED ISTRAŽNIM TIJELIMA imao sam priliku skandal neregularnih izbora u znanstveno-nastavna zvanja aktualnog ministra znanosti javno izložiti u obliku ekspertnog mišljenja koje je objavljeno u tjedniku NACIONAL 19. rujna 2023. u kolumni pod rječitim naslovom „Ako

minister Fuchs nije u stanju podastrijeti dokaze da je ispunjavao uvjete Rektorskog zbora, treba trenutno odstupiti s pozicije ministra“. Nakon toga tjednik NACIONAL u više se navrata vraćao ovoj temi. U broju NACIONALA od 17. listopada 2023. objavljen je članak Sandre Carić Herceg i Dragana Đurića pod naslovom „Sveučilište u Rijeci nema dokumentaciju kojom može dokazati da je Fuchs zakonito izabran za profesora“. NACIONAL od 2. travnja 2024. donio je članak iz pera glavnog urednika Berislava Jelinića pod naslovom „USKOK je ekspresno odbacio prijavu koja optužuje Fuchsa da je bez uvjeta znanstveno napredovao“. Glavni urednik NACIONALA objavio je povodom Odluke Kolegija USKOK-a u broju od 7. svibnja 2024. članak pod naslovom „ZNAKOVITI PREOKRET – Član Domovinskog pokreta natjerao USKOK da pokrene istragu protiv HDZ-ova Fuchsa zbog znanstvenog napredovanja“.

BILO JE I DRUGIH NAPISA U NACIONALU kao i na drugim mjestima o nezakonitom napredovanju aktualnog ministra. Prezentacija ovog skandala u paralelnom svijetu medija važna je u političkoj dimenziji problema radi utvrđivanja odgovornosti za njegovo ignoriranje. Treba li uopće navoditi klišeizirano zgražanje kako nije moguće zamisliti da bi u jednoj civiliziranoj državi ministar znanosti i jednog trenutka ostao na funkciji nakon što bi službeno tijelo utvrdilo postojanje osnovane sumnje da je svoju akademsku titulu postigao na nezakonit način i nakon što bi u javnosti bile iznesene relevantne činjenice na temelju kojih svaki građanin može donijeti ako ne presudu, onda svakako svoj pouzdani sud?

U ovom slučaju iz dva razloga ne vrijedi izlika koja se inače koristi za prebacivanje odgovornosti: „Neka institucije rade svoj posao!“ Prvi je razlog to što je slučaj krajnje jednostavan tako da školovani pravnik, kao što je naš premijer, u hipu može uvidjeti o čemu je riječ. Drugi je razlog to što je slučaj do blasfemičnosti strašan tako da onaj tko uvidi o čemu je riječ jednostavno mora smjesta reagirati.

Dakle, ministar znanosti i obrazovanja u

'DOTIČNI JE FUCHS kao 70-godišnjak osim nadležnosti nad znanošću i obrazovanjem u svojoj vremenšnoj dobi, koja mu je inače kod drugih jako smetala, dobio i nadležnost nad mladima', piše Čović premijeru RH

čijoj je nadležnosti nadzor nad zakonitošću rada institucija u sustavu znanosti i visokog obrazovanja dao se od tih istih institucija u tijeku ministarskog mandata nezakonito izabrati u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u trajnom izboru. Ako to nije dovoljno strašno, onda poslušajmo nastavak. U znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora prof. dr. sc. Radovan Fuchs izabran je 20. srpnja 2021., dakle godinu i tri mjeseca prije nego je stupio na snagu novi Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (22. listopada 2022.) kojim su ukinuta znanstveno-nastavna zvanja. Da će novim zakonom biti ukinuta znanstveno-nastavna zvanja, bilo je evidentno iz svih verzija nacrtu novog zakona koje su kolale u akademskoj zajednici par godina prije donošenja zakona. Radovan Fuchs koji je hladnokrvno planirao ukidanje znanstveno-nastavnih zvanja – što je bio njegov perfidni udar na profesionalno dostojanstvo i socijalni status sveučilišnih nastavnika u funkciji inverzije socijalnih slojeva – sebi je osigurao izbor u znanstveno-nastavno zvanje u najvišem rangu neposredno prije nego će tu mogućnost ukinuti svim sveučilišnim nastavnicima. Ako ni to nije dovoljno strašno, onda poslušajmo nastavak.

U NOVOM ZAKONU O VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI, koji nije ni donesen u regularnoj proceduri nego je isforsiran kroz nevjerovatni manipulativni mehanizam nad kojim sva patentna prava zadržava sam ministar Fuchs, posebna je briga bila iskazana za dobna ograničenja za djelatnike u sustavu znanosti i obrazovanja. Tako je vremenšni ministar za sve djelatnike odgojno-obrazovnog sustava neprekoračivu granicu postavio na 65 godina života, premda je u drugim djelatnostima koje se financiraju iz Državnog proračuna ta granica bila postavljena na 67 ili 68 navršanih godina života, dok je za sveučilišne nastavnike neprekoračivu granicu postavio na 70 godina života. To ga je u moralnom smislu obvezivalo da se, u skladu sa dobnim regulama za sustav u njegovoj nadležnosti, nakon 65. godine zahvali na dužnosti ministra, odnosno da nakon napunjene 70. godine života ni pod koju cijenu niti jednu sekundu ne ostane na toj funkciji. Prisjetimo se, dotični je 70-godišnjak zbog navršene 70. godine života žive ljude protuzakonito izbacivao iz Centralnog obračuna plaća (COP) u vrijeme kada u važećem zakonu nije bilo dobnog ograničenja. Prisjetimo se također, dotični je 70-godišnjak osim nadležnosti nad znanošću i obrazovanjem u svojoj vremenšnoj dobi, koja mu je inače kod drugih jako smetala, dobio i nadležnost nad mladima, tako da njegova puna titula sada glasi „minister znanosti, obrazovanja i mladih“. Ako sve to nije strašno, onda je strašna činjenica da to hrvatskom premijeru nije strašno.

